

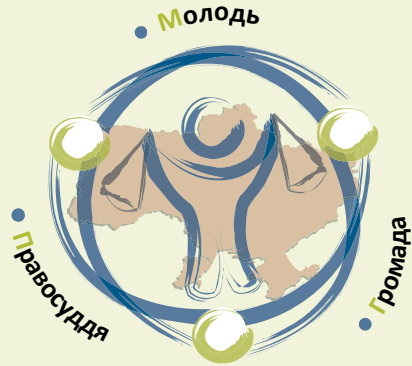

СУДОВИЙ ПРОЦЕС

І ПРАВА

ДІТЕЙ-ПРАВООПОРУШНИКІВ

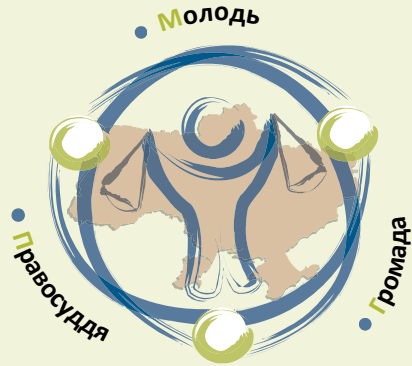
ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ДІТЕЙ

Віденська декларація і Програма дій

(прийнята на Всесвітній конференції з прав
людини у Відні 25 червня 1993 р.)

- **Права дитини мусять стати
однією з пріоритетних цілей
дій в галузі прав людини в
межах всієї системи
Організації Об'єднаних Націй.**

Європейська конвенція про здійснення прав дітей

Предметом цієї Конвенції є - у найвищих інтересах дітей - підтримка їхніх прав, надання дітям процесуальних прав та сприяння здійсненню ними цих прав шляхом забезпечення становища, при якому діти особисто або через інших осіб чи органи поінформовані та допущені до участі в розгляді судовим органом справ, що їх стосуються.

МЕТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ

- показати проблемні питання забезпечення прав неповнолітніх:
  - які опинилися у конфлікті із законом;
  - які постраждали від злочинів;
- проаналізувати механізм дотримання їх прав.

Як вирішуються питання дотримання прав дитини у національному кримінальному та кримінально-процесуальному законодавстві України?

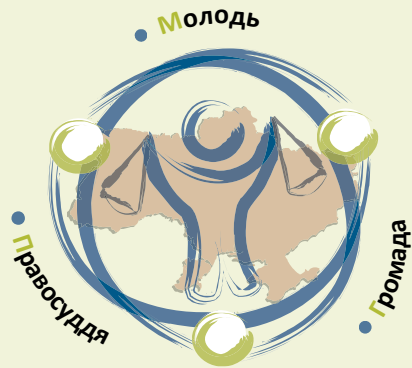
- Аналіз положень Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України з точки зору відповідності національного законодавства вимогам міжнародно-правових актів дає підстави стверджувати, що в чинному національному законодавстві в цілому дотримано принципи міжнародних стандартів правосуддя за участю неповнолітніх осіб, містяться спеціальні процесуальні норми, спрямовані на поліпшення захисту їхніх прав.
- Однак й досі є певні недоліки законодавства, проблемні питання, які потребують невідкладного вирішення.

Концепція розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні (проект)

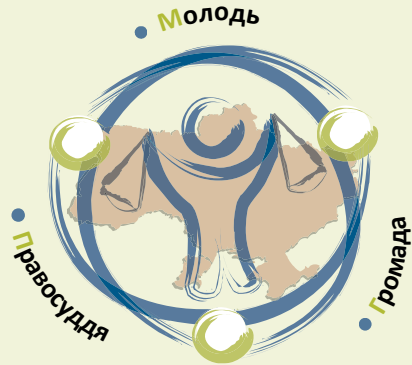

Заходи нормативно-правового забезпечення повинні включати:
вдосконалення нормативно-правової бази у сфері захисту прав і законних інтересів дітей, притягнення їх до відповідальності.

Напрямки вдосконалення законодавства:

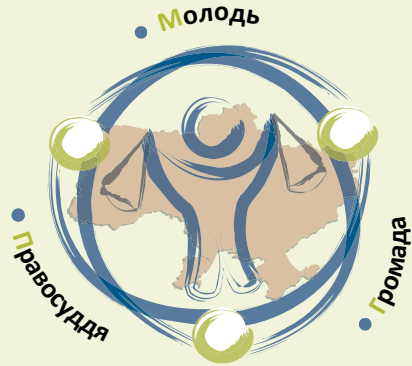
- вдосконалення змісту права на захист, передбаченого чинним КПК України;
- можливість звільнення від кримінальної відповідальності у разі втягнення неповнолітньої особи у злочинну діяльність;
- обмеження можливості тримання під вартою;
- впровадження відновного правосуддя та медіації;
- застосування пробації і створення відповідної служби;
- законодавче закріплення спеціалізації суддів, які розглядають справи щодо неповнолітніх; впровадження спеціальної підготовки таких суддів.

Виклик і допит потерпілого Стаття 171 КПК України

- Допит потерпілого проводиться з додержанням вимог, зазначених у частинах **1, 2 і 3 статті 167** цього Кодексу. Перед початком допиту слідчий попереджає потерпілого про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих показань за статтею 384 Кримінального кодексу України. Після цього слідчий з'ясовує стосунки між потерпілим і підозрюваним або обвинуваченим і пропонує потерпілому розповісти про все відоме йому в справі.
- Про допит потерпілого складається протокол з додержанням правил статті 170 цього Кодексу.
- Отже, особливості допиту неповнолітнього потерпілого в КПК не передбачені.

Обов'язкова участь захисника Стаття 45 КПК

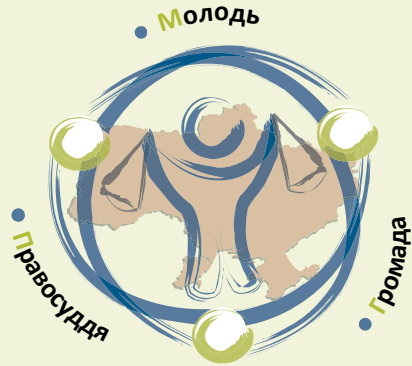
Участь захисника при провадженні дізнання, досудового слідства і в розгляді кримінальної справи в суді першої інстанції є обов'язковою:

1) у справах осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочину у віці до 18 років, - з моменту визнання особи підозрюваною чи пред'явлення їй обвинувачення.

Проте, обов'язкової участі у справі в якості представника неповнолітнього потерпілого – професійного адвоката чинним кримінально-процесуальним законодавством України не передбачено.

Відсутність законодавчого закріплення спеціалізації суддів по справах, у яких потерпілими є неповнолітні

- У розгляді справ стосовно неповнолітніх, включаючи неповнолітніх потерпілих, судам відводиться одна з головних функцій.
- Це означає, що до суддів повинні пред'являтися особливі вимоги – наявність професійного досвіду з розгляду таких категорій справ, практичних знань, а може, й спеціальної освіти у сфері дитячої психології та педагогіки, високих моральних якостей, уболівання за долю неповнолітнього потерпілого та його майбутнє, бажання допомогти йому, його сім'ї та знайти найефективніший спосіб його реабілітації.

Висновок:

- Неповнолітній потерпілий у кримінальному процесі не забезпечений належним захистом, особливо в тих випадках, коли він є жертвою сексуальних злочинів або злочинів, пов'язаних із експлуатацією, з боку батьків, піклувальників, усиновлювачів, а також по справам приватного обвинувачення.
- В цій частині законодавство України потребує вдосконалення.

Дякую за увагу!